

JĘZYK POLSKI - SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA W KLASIE IV

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem,
- formułuje pytania i odpowiedzi właściwe do sytuacji komunikacyjnej,
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem,
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu,
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki;

CZYTANIE

- czyta teksty cicho i rozumie ich ogólny sens,
- stara się płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym czytać głośno teksty,
- zna zasady intonacji zdaniowej,
- zna podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu, odróżnia wypowiedzi narratora i bohatera utworu,
- wie, czym jest wers, zwrotka;

SŁUCHANIE

- rozumie polecenia nauczyciela, proste instrukcje, wypowiedzi innych uczniów,
- reaguje na wypowiedzi innych w sposób werbalny i niewerbalny (mimiką, gestem, postawą),
- podaje potrzebne informacje z wysłuchanego komunikatu;

PISANIE

- buduje proste wypowiedzi na podany temat,
- z pomocą nauczyciela zapisuje dialog, układa plan ramowy wypowiedzi, zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze,
- instruowany przez nauczyciela uzupełnia prosty schemat, tabelę,
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne,
- stosuje zasady estetycznego zapisu,
- zna zasady kompozycji wypowiedzi pisemnej;

NAUKA O JĘZYKU

- stosuje wiedzę językową w zakresie:
- **słownictwa** (dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne do podanych),
- **składni** (z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń, wyróżnia części główne zdania, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu),
- **fleksji** (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu, z pomocą nauczyciela określa formę odmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania)
- **fonetyki** (zna alfabet, dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby)

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji,
- dobiera intonację zdaniową, formułuje pytania i odpowiedzi w związku z konkretną lub wyobrażoną sytuacją życiową,
- wypowiada się w sposób logiczny i uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne,
- składa życzenia, gratulacje,
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens,
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych,
- stosuje się do uwag nauczyciela i podejmuje próby doskonalenia wypowiedzi;

CZYTANIE

- podejmuje rozmowę na temat sensu opowiadania, powieści, wiersza, artykułu,
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu,
- płynnie czyta teksty głośno, poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy,
- stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów,
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorski) oraz użytkowe,
- nazywa w tekście prozatorskim elementy świata przedstawionego,
- posługuje się pojęciem wersu i zwrotki, wskazuje zawarte w nich treści;

SŁUCHANIE

- tworzy notatkę na podstawie wysłuchanego komunikatu: uzupełnia tabelę, schematy, z pomocą nauczyciela formułuje kilkuzdaniową wypowiedź,
- słucha wypowiedzi innych i uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada,
- powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii,
- rozpoznaje nastrój słuchanych tekstów;

PISANIE

- konstruuje wypowiedzi poprawne pod względem logiczno – składniowym,
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych,
- samodzielnie zapisuje dialog,
- buduje ramowy plan wypowiedzi w formie równoważników zdań, zdań pytających i oznajmujących,
- układa opowiadanie odtwórcze,
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu,
- zna i stosuje podstawowe zasady ortografii i interpunkcji,
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu,
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne,

NAUKA O JĘZYKU

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- **słownictwa** (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście),
- **składni** (dostrzega funkcję głównych części zdania, konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, odróżnia zdanie od równoważnika zdania, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych),
- **fleksji** (określa formy odmiennej części mowy przewidzianych w programie nauczania, łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzeniach złożonych),
- **fonetyki** (wykorzystuje umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby przy przenoszeniu wyra-

zów do następnej linijki);

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie,
- uczestniczy w dyskusji na tematy związane z codziennymi sytuacjami, samodzielnie wyowiada się na temat przeczytanych lektur czy obejrzanego filmu,
- formułuje logiczne pytania i odpowiedzi,
- opowiada i opisuje stosując odpowiednie słownictwo,
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą i barwą głosu; zmieniając tempo, stosując się do zasad właściwego akcentowania wyrazów,
- wspomaga wypowiedź pozawerbalnymi środkami : mimiką, gestem,
- stosuje się do norm językowych;

CZYTANIE

- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym, wskazuje treści przenośne, próbuje je wyjaśnić
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji,
- odróżnia teksty poetyckie od prozatorskich, wskazuje charakterystyczne cechy rodzajowe wskazuje środki stylistyczne,
- wyróżnia elementy świata przedstawionego w opowiadaniu i baśni,
- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce;

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów, przekazuje najważniejsze treści,
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych,
- na podstawie słuchanego tekstu rysuje plan, ilustracje do tekstu, formułuje pytania,
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu;

PISANIE

- stosuje wypowiedzenia pojedyncze i złożone w tworzonej wypowiedzi,
- zapisuje dialog w opowiadaniu,

- komponuje i przekształca plan wypowiedzi,
- pisze opowiadanie twórcze, baśń, list, zaproszenie,
- dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi, dostrzega błędy, poprawia je,
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi;

NAUKA O JĘZYKU

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
  - **słownictwa** (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi, unikając powtórzeń i błędów stylistycznych),
  - **składni** (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone, celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej),
  - **fleksji** (używa odmiennej części mowy - przewidzianych w programie nauczania – w poprawnych formach),
  - **fonetyki** (stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie);

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych,
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego,
- stosuje odpowiednie słownictwo, udziela twórczych wskazówek, instrukcji co do sposobu pracy grupy, istotnych dla rozwiązania zadania, wykonania polecenia,
- podejmuje próby interpretacji przenośnych treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania,
- wygłaszając tekst z pamięci, zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu, zmusza odbiorcę do refleksji,
- wzbogaca wypowiedź pozawerbalnymi środkami wypowiedzi: mimiką, gestem,

- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka;

CZYTANIE

- odczytuje i wyjaśnia treści przenośne i symboliczne utworu,
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby podkreślić jego sens,
- wyjaśnia poetyckie środki stylistyczne w utworach z listy lektur przewidzianych programem nauczania,
- posługuje się pojęciami: narrator, bohater, rym, wers, zwrotka,
- wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach w tworzeniu własnych wypowiedzi;

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów prozatorskich i poetyckich,
- wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu,
- nazywa intencje nadawcy komunikatu,
- słucha poleceń, instrukcji w celu samodzielnego lub zespołowego wykonania zadania;

PISANIE

- komponuje poprawne pod względem składniowym, stylistycznym i językowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji,
- zapisuje dialog w opowiadaniu,
- dokonuje autokorekty napisanego tekstu,
- dopasowuje formę notatki do rodzaju zapisanych informacji;

NAUKA O JĘZYKU

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
  - **słownictwa** (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypo-

wiedzi i sytuacji komunikacyjnej),

- **składni** (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno - składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych),
- **fleksji** (w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania),
- **fonetyki** (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów);

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania,
- podejmuje rozmowę na temat dzieła spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie czwartej,
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych,
- rozpoczyna dyskusję na temat lektury od postawienia problemu;

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym teksty spoza listy lektur przewidzianej programem nauczania,
- odczytuje głośno utwory poetyckie i prozatorskie i dokonuje ich interpretacji;

SŁUCHANIE

- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (także spoza listy lektur);

PISANIE

- wykazuje się samodzielnością, twórczym ujęciem tematu, pomysłową formą, właściwym doborem środków językowych,
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi;

NAUKA O JĘZYKU

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki,

- poszerza wiedzę językową o treści wykraczające poza przewidziane programem nauczania w klasie czwartej,
- wykazuje się szczególną dbałością o zachowanie norm poprawnościowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.